

Фінансова діяльність підприємства та напрями підвищення її ефективності

Кравчук Максим Сергійович, студент
Костюнік Олена Валеріївна, к.е.н., доц.
ORCID ID 0000-0003-4138-7646
КПІ ім. Ігоря Сікорського, Україна

Сьогодні на даному етапі розвитку вітчизняної економіки, в умовах війни та економічної кризи, на підприємствах постає питання ефективності та раціональності ведення фінансової діяльності та використання ресурсів. Оцінка фінансового стану дасть змогу досягти поставлених цілей, адже підприємству важливо вміти адаптуватись до мінливості ринку, реагувати на зміни в зовнішньому та внутрішньому середовищі.

Досліджуючи нормативно-правові акти, наукові роботи таких вчених як Терещенко О. О., Філіна Г. І. та інших, можна помітити різні трактування поняття «фінансова діяльність». І якщо звести їх усіх в одне ціле, то отримаємо що фінансова діяльність підприємства – це сукупність механізмів раціонального формування, розподілу та використання фінансових ресурсів з метою отримання економічного прибутку при мінімальних ризиках. Фінансова діяльність підприємства включає у себе усі фінансові операції, що відбуваються в його межах, такі як контроль та управління коштами, інвестування, фінансування, управління ризиками, аналіз фінансової звітності тощо.

Для аналізу та оцінки ефективності роботи підприємства використовують різні показники які умовно можна розділити на чотири групи – показники фінансової стійкості, рентабельності ліквідності та ділової активності.

1. Показники фінансової стійкості – відображають платоспроможність, здатність підприємства функціонувати без перебоїв та зберегти фінансову стабільність (коефіцієнт заборгованості, коефіцієнт маневреності, коефіцієнт фінансування, коефіцієнт фінансової напруженості, коефіцієнт майна виробничого призначення та інші).

2. Показники рентабельності – відображають чи правильно підприємство використовує власні кошти, отримуючи прибуток та тим самим покриваючи витрати (рентабельність активів, валова рентабельність, коефіцієнт рентабельності власного капіталу, рентабельність продукції та інші).

3. Показники ліквідності – показують чи здатне підприємство перетворити активи в кошти платежу та в короткостроковій перспективі використати дані кошти з метою погашення заборгованостей (коефіцієнт покриття, коефіцієнт швидкої ліквідності, чистий оборотний капітал, коефіцієнт абсолютної ліквідності та інші).

4. Показники ділової активності – відображають ефективність використання фінансових ресурсів підприємства (коефіцієнт оборотності активів, оборотності кредиторської та дебіторських заборгованостей, основних засобів, власного капіталу та інші) [1, с 200-201].

Також аналіз фінансової діяльності можливо здійснювати за класичними методиками (горизонтальний та вертикальний аналіз) та модернізованими (маржинальний аналіз, трендовий аналіз, факторний аналіз, інтегральний метод, рейтингова оцінка, банальна оцінка та інші).

В свою чергу для підприємств важливим є розроблення та реалізація основних напрямів покращення фінансового стану з метою забезпечення ефективного управління та вдосконалення фінансової діяльності.

Існує безліч шляхів покращення ефективності фінансової діяльності підприємства, вони можуть включати оптимізацію структури капіталу, ефективне управління оборотними коштами та ризиками, фінансове планування та прогнозування, вдосконалення фінансової звітності та впровадження технологій.

Одним з напрямів підвищення ефективності є оптимізація структури капіталу. Полягає у збалансованому використанні власних та позикових коштів, за якого досягається максимальна ефективність діяльності підприємства при зменшенні фінансових витрат.

Ефективне управління оборотними коштами. Сюди віднесемо такі заходи як оптимізація запасів, управління поточними активами та зобов'язаннями для зменшення циклу обороту коштів.

З метою збільшення суми грошових потоків використовують рефінансування дебіторської заборгованості (інструменти: форфейтинг, факторинг, облік векселів при розрахунках з покупцями) та прискорення оборотності дебіторської заборгованості шляхом скорочення термінів надання комерційного кредиту.

Збільшення грошових коштів на розрахунковому рахунку призведе до збільшення коефіцієнта абсолютної ліквідності, що дасть змогу підприємству отримати короткострокові та довгострокові позики у банку для фінансування поточної діяльності. А отримати дані позики можуть платоспроможні суб'єкти, якщо коефіцієнт абсолютної ліквідності відповідає нормативному значенню. Також збільшити грошові кошти можливо за рахунок виявлення та реалізації прихованих резервів (здача в оренду зайвих виробничих та невиробничих фондів, використання зворотного лізингу). Мобілізація внутрішніх резервів здійснюється за рахунок проведення реструктуризації активів підприємства та впровадження заходів, пов'язаних зі зміною структури та складу активів балансу. Нові джерела фінансування, включаючи емісію акцій, залучення інвестицій, фінансування від банків та інших джерел, може теж забезпечити необхідні ресурси для розвитку підприємства [2].

Ще одним методом є розробка довгострокових та короткострокових фінансових планів для забезпечення стійкості та розвитку підприємства (розрахунок прогнозних значень планів продажів та капіталовкладень, собівартості продукції тощо). Важливо приймати логічні управлінські рішення на основі точних розрахунків та достовірної інформації. Ефективне використання податкових переваг, мінімізація податкових ризиків та вивчення податкового законодавства можуть зменшити фінансові витрати підприємства.

Забезпечення якісного та точного фінансового звітування відповідно до вимог законодавства та стандартів дасть змогу здійснювати оцінку результатів діяльності підприємства з метою підвищення ефективності управління прибутковістю. Використання фінансових інформаційних систем та програмного забезпечення може спростити процеси обліку, звітності та управління фінансами, зменшуючи помилки та витрати часу [3].

При виборі методів та шляхів покращення фінансової діяльності важливо враховувати сферу діяльності підприємства, проводити оцінку його стану, досліджувати слабкі та сильні сторони, загрози та можливості.

Отже, від ефективності організації фінансової діяльності та правильного використання напрямів її покращення залежить фінансово-економічний стан підприємства та його конкурентоспроможність в сучасних ринкових умовах.

Література:

1. Бондар А. І., Ткаченко Т. П. (2017). Сутність та шляхи підвищення ефективності фінансової діяльності підприємства. Збірник наукових праць «Сучасні проблеми економіки і підприємництва», м. Київ, С. 198–202. <http://sb-keip.kpi.ua/article/view/97979>
2. Біленська Я. Р., Рудницька О. М. (2009) Шляхи покращення фінансового стану українських підприємств. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». № 649: Логістика. м. Львів. С. 132–138. <https://vlp.com.ua/files/special/19.pdf>
3. Герасимчук О. В. (2020). Шляхи підвищення ефективності використання фінансових ресурсів підприємства. Збірник наукових праць «Економічний простір», м. Київ, С. 40–44. <http://srd.pgasa.dp.ua:8080/handle/123456789/5042>